

mondható hiba van még. Bud miniszter költségvetési beszéde nem terjeszkedett ezekre ki és tulajdonképen nem is kívánható ezek részletes taglalása ily alkalomnál. Egyetértünk azzal a sorok közül kicsendülő meggyőződéssel, hogy a nagy dicsőséget hozó, történelmi szerepet biztosító művelet ideje — remélhetőleg — véget ért. A budget sikerét és ezzel a gyógyulás utját nem azok a problémák fogják eldönteni, amelyek azóta már napirendre is kerültek és amelyek talán már a legközelebbi hetekben a bizonytalanság megszüntetésével szintén kétségtelenül nagyot fognak lendíteni a dolgozók összességén. A másodrendűnek tartott, az eddig nem sürgősnek kezelt feladatok elvégzése nehezedik mai pénzügyminiszterünk vállára. A beszédből kicsillogó szaktudás, józan mérsékeltég és a mindenesetre érezhető legbecsületesebb törekvés maradjon segítségére. *Dr. Szász György.*

A társulati adó szempontjából a saját tőkének aranykoronára való átszámítása. Az 1924. évi 5800. számú pénzügyminiszteri rendelet, amely a vállalatok adóköteles nyereségének és adójának aranykoronában való megállapításáról is intézkedik, a rentabilitás helyes keresztülvitele céljából azt rendeli, hogy a vállalatok saját tőkéje is aranykoronára számítandó át akként, hogy a vállalat saját tőkéjének azon része, amely 1914 végéig vált a saját tőke alkatrészévé, teljes értékű aranykoronának tekintendő, a későbbi évekre vonatkozólag pedig a saját tőkének papirkoronában szereplő újabb alkatrészei azon év utolsó hónapjára megállapított átszámítási kulcsal számítandók át aranykoronára, amely évben a saját tőke részévé váltak. Ezen rendeleti intézkedés kiegészítésekép a pénzügyminiszterium a 136.442/VII. a. 1924. számú körrendeletében utasította a kivető hatóságokat, hogy

1. új vállalat alakulásánál felmerülő, egy évnél hosszabb üzleti év esetében az első, esetleg csonka év folyama alatt befizetett saját tőke ezen első év utolsó hónapjának átszámítási kulcsával, a második adóztatás alá kerülő év folyamán befizetett saját tőke pedig ezen második év utolsó hónapjának átszámítási kulcsával számítandó át aranykorona-értékre;

2. vállalatok 1915. január 1. utáni időpontban bekövetkezett egyesülésének esetében a fennmaradt vállalat ezen alkalmából kifolyólag felemelt részvénytőkéjének azt a részét, amely a beolvadó vállalat részvényeseinek juttatott részvényeknek felel meg, a beolvadó vállalat részvénytőkéjének a beolvadás napján mutatkozó aranykorona-értékével egyenlő összegben kell felvenni. Hasonló eljárást kell követni a fennmaradó vállalat ezen évi tartalékszaporulatának azon részével is, amely a beolvadó vállalat tartalékának megfelel.

3. Azokat a tartalékszaporulatokat, amelyeket a társasági közgyűlés határozata rendelt tartalékalapba helyezni, nem a

közgyűlés évének utolsó hónapjára megállapított átszámítási kulccsal, hanem azon üzleti év utolsó hónapjára megállapított átszámítási kulccsal kell aranykorona-értékre átszámítani, amely üzleti év nyereségéből a szóbanforgó tartalék növelése megtörtént.

Ezek a nagyon helyes intézkedések kiegészítendőek lennének még azzal, hogy új vállalatoknál a saját tőkének aranykoronára való átszámítása ne az első üzletév, illetve egy évnél hosszabb első üzletév esetén a csonka év utolsó hónapjára megállapított kulccsal, hanem a tényleges befizetés hónapjára megállapított kulccsal történjék. A jelenlegi átszámítási mód mellett a legtöbb új vállalat, tehát általában a kevésbé teherbíró vállalatok a saját tőke alacsony volta folytán a legmagasabb adókulcs alá esnek.

A közkereseti és betéti társaságok adókötelezettsége.

Az 1922. évi adóreform előtt a közkereseti és betéti társaságok az egyéni cégekkel egyenlő elbírálás alá kerültek és harmadosztályú kereseti adó alá tartoztak. A társulati adóról szóló 1922. évi XXIV. t.-c. 1. §-a a közkereseti és betéti társaságokat a társulati adó alanyai közé sorozta, míg az egyéni cégek az általános kereseti adóról szóló 1922. évi XXIII. t.-c. hatálya alá kerültek.

Ezen törvényjavaslatok érdekképviselőközi és parlamenti tárgyalása során úgy az érdekképviselők, mint a jogászok rámutattak arra, hogy a közkereseti és betéti társaságok jogi konstrukciójuknál és gazdasági jelentőségüknél fogva sokkal közelebb állanak az egyéni cégekhez, mint a részvénytársaságokhoz és teherviselőképességük is azt indokolja, hogy az egyéni cégekkel egyenlő elbírálásban részesedjenek. A törvényhozás azonban az elhangzott aggályokat nem honorálta, úgy hogy 1923. január 1-től kezdve a közkereseti és betéti társaságok társulati adót tartoznak fizetni. Az adó kulcsa a törvényben progresszive 6%-tól 20%-ig nyert megállapítást, míg az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924. évi IV. t.-c. az adó kulcsát az aranykoronában megállapított nyereség után 5—15%-ig terjedőleg szállította le.

Az 1923. és 1924. évi adóketési munkálatokból és eredményekből a pénzügyminiszterium arra a véleményre jutott, hogy a közkereseti és betéti társaságok tényleg nem valók a társulati adó alá és aziránt szándékozik intézkedni, hogy vissza-, illetve áthelyeztessenek az általános kereseti adó alanyai közé.

Egy ilyen intézkedésnek megtétele azonban a jelen viszonyok között sem jogilag, sem gazdaságilag nem indokolt és következményeiben igazságos adóztatás helyett vagyonelkobzás jellegű lenne. Tudvalevőleg a társulati és kereseti adóról szóló törvénynek az adóalap mikénti megállapítására